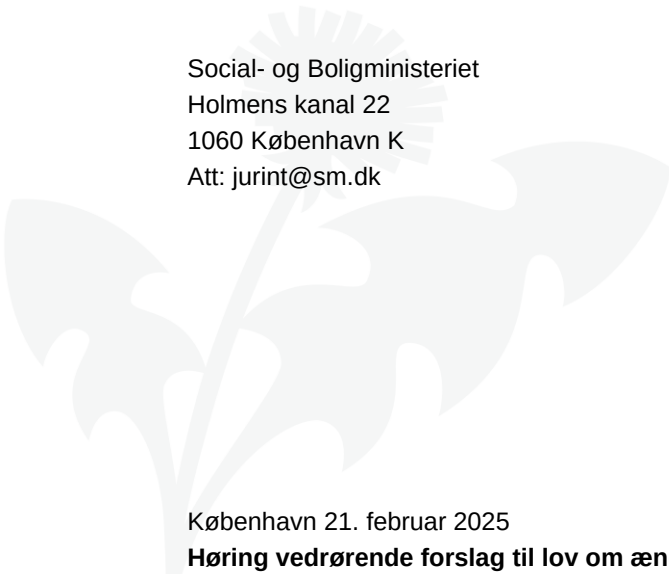

Social- og Boligministeriet
Holmens kanal 22
1060 København K
Att: jurint@sm.dk

SAND
De hjemløses landsorganisation

Sundholmsvej 34, st.
2300 København S

Tlf. 8993 7060
CVR. 2926 2403

sand@sandudvalg.dk
www.sandudvalg.dk

København 21. februar 2025

Høring vedrørende forslag til lov om ændring af socialtilsynsloven m.v.

SAND – De hjemløses landsorganisation takker for høringsskrivelsen. Vores erfaringer vedrørende tilsyn kommer fra herberger og forsorgshjem (§110 boformer) og vores perspektiv er brugerne af disse tilbud.

Vi synes det er en god idé at indføre et mere risikobaseret tilsyn, hvor ressourcer fokuseres på de områder, hvor det vurderes der er størst risiko. Vi har imidlertid en række bekymringer.

Manglende fokus på små tilbud

Vi ser en fare for at et risikobaseret tilsyn prioriterer større aktører, hvor risikoen for systemfejl anses for højere. Det kan føre til, at små hjemløsetilbud, der ofte har mindre synlige problemer, overses.

Små tilbud spiller ofte en væsentlig rolle for de mest udsatte hjemløse, men kan mangle ressourcer til at leve op til krav uden løbende støtte. Et "løbende" tilsyn, som vi har i dag, har større mulighed for at understøtte den faglige udvikling og hjælpe med løsninger på f.eks. ændrede dokumentationskrav eller ny lovgivning.

Selvom det samlede antal besøg reduceres, kan stikprøvekontrol intensiveres for at sikre, at selv små problemer opdages tidligt. Samtidig bør tilsynene have fokus på kerneindikatorer såsom brugeroplevelser og sikkerhed.

Ifm. brugerinddragelse er det vores erfaring at boformslederen har en tendens til at udvælge de beboere, der har et positivt syn på tilbuddet, frem for de mere kritiske beboere. Vi mener tilsynet i højere grad selv skal udvælge beboere de vil tale med under tilsyn, for at sikre at kritikpunkter kommer frem i lyset.

Det bør overvejes om der skal laves en særskilt overvågningsmekanisme for små hjemløsetilbud, der kan sikre, at disse ikke forbigås i det risikobaserede system.

I kan også inddrage frivillige organisationer og brugere i evalueringen af tilbud for at udnytte deres lokale indsigt. SAND stiller sig gerne til rådighed.

Kvalitet på herberger

Fra politisk side ønsker man at sænke serviceniveauet og dermed også kvaliteten på de sociale tilbud. Det skinner også igennem i dette forslag, f.eks. i antagelse om, at når man går fra en 5-trinsskala til en binær godkendelsesmodel, vil tilbuddene ikke længere have et incitament til at hæve deres serviceniveau og dermed deres udgifter ud over, hvad der er nødvendigt, for at være godkendt. Det er uforståeligt og uhensigtsmæssigt at forringe kvaliteten af tilbud til hjemløse, når målgruppen for tilbuddene får stadig flere og større problemer. Herberger skal imødekomme de behov målgruppen har, ikke blot tilbyde en seng at sove i.

En fagligt relevant personalesammensætning bør prioriteres, også økonomisk og i tilsynets vurdering.

Endnu en ulempe ved at forlade 5-trinsskalaen er at det bliver sværere for hjemløse at finde et tilbud der er gode til den ene eller anden problemstilling. Godkendt/ikke-godkendt siger ingenting, mens et 5 tal indikerer større ekspertise på et givent område end et 3 – tal.

Det skal bemærkes, at der ikke altid er en entydig sammenhæng mellem kvalitet og pris. For hjemløse vil den blotte tilstedeværelse og lydhørhed fra personalets side vurderes positivt, ligesom nem tilgang til dusørarbejde kan være en kvalitet i hjemløses øjne. Også sådanne forhold bør en fremtidig kvalitetsmodel kunne fange.

Det foreslås at "Uddannelse og beskæftigelse" og "selvstændighed og relationer" udgår af kvalitetsmodellen.

Vi tror det er en god idé at fjerne "uddannelse og beskæftigelse", og lade det være et anliggende for beskæftigelsesforvaltningen. Vi har oplevet at en boform smed en hjemløs borger ud fordi vedkommende missede et møde med jobcenteret.

Vi mener omvendt ikke at fjernelse af "selvstændighed og relationer" harmonerer med formålsbestemmelsen for en § 110 boform. Forsorgshjem og herberger skal støtte borgerne i at få en mere stabil livssituation, hvilket inkluderer at hjælpe dem til selvstændighed og inklusion i samfundet. Det indebærer støtte til at finde bolig, evt. komme i misbrugsbehandling, få styr på økonomien eller andre tiltag, der kan føre til et mere uafhængigt liv.

Mange borgere, der opholder sig på § 110-boformer, har svage eller ingen sociale netværk. En del af den sociale indsats kan derfor handle om at styrke relationer til familie, venner eller andre støttende fællesskaber.

Ifølge både Serviceloven og dens vejledning skal borgerens egne ønsker og behov være styrende for indsatsen, så den bliver så relevant som mulig. Hvis det inkluderer et fokus på ovenstående problematikker, skal herberget være i stand til at honorere det.

Whistleblowerordningen

Det foreslås at det sociale tilsyn gerne må fortælle tilbuddet, at der har været en henvendelse og hvad henvendelsen handler om. Især på mindre tilbud kan det være enkelt at sammenkæde henvendelsen med en aktuel konflikt med en beboer, hvilket vil øge risikoen for at beboeren bliver bortvist. SAND får i dag henvendelser fra borgere, der først vil ringe til tilsynet efter de er fraflyttet, fordi de frygter at blive smidt ud, hvis det opdages, at de har kontaktet tilsynet. Vi ser jævnligt bortvisninger, der er begrundet i kritik af herberget, hvor begrundelsen lyder "kan du ikke lide lugten i bageriet.....". Frygten for at blive smidt ud for at ytre sig kritisk via whistleblowerordningen, vil blive øget ved den foreslåede ordning og vil få den fuldstændige negative effekt end den tiltænkte. Hvis den foreslåede ordning skal virke efter hensigten, skal der indskrives en beskyttelse af whistlebloweren som det er sket i den nationale whistleblowerordning.

Det skal også anføres, at det ikke kan forventes af borgerne på herberget, skal tage ansvaret for at vurdere, hvorvidt tilbuddet lever op til den nødvendige kvalitet. Det kan føre til, at tilsynsindsatsen rettes mod problemstillinger, der ikke nødvendigvis er de mest presserende. Vi frygter også at det begrænser mulighederne for de forebyggende indsatser, f.eks. fokus på udvikling af tilbuddet, fordi ressourcerne bruges på at håndtere whistleblowerhenvendelser.

Slutteligt vil vi bemærke at en ændring af tilsynets tilsynspraksis og funktion burde ske i samarbejdet med relevante aktører på området. En høring, som sjældent ændrer et komma, er en selvfølgelighed, men burde være det sidste element i en længerevarende og grundig proces med fokus på hvordan tilsyn og tilbud kan få et konstruktivt samarbejde til gavn for brugerne af tilbuddene.

Med venlig hilsen

Ask Svejstrup
Sekretariatsleder i SAND